POWIATOWY URZĄD PRACY W GOŁDAPI

ul. Żeromskiego 18, 19-500 Gołdap, tel./fax (87) 615 03 95, 615 03 70
www.goldap.pup.gov.pl, e-mail: olgo@praca.gov.pl

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE GOŁDAPSKIM W I PÓŁROCZU 2012 ROKU

Gołdap, październik 2012

SPIS TREŚCI

WSTĘP

1. METODOLOGIA OPRACOWANIA……..……..3

1.1. Podstawowe pojęcia i definicje ……..……..3

2. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW) ……...4

2.1. Bezrobotni według zawodów…….……..5

2.2. Napływ bezrobotnych według zawodów……..8

3. ANALIZA OFERT PRACY ……..9

4. ANALIZA ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH I DEFICYTOWYCH……..10

4.1. Ranking zawodów deficytowych……11

4.2. Zawody zrównoważone……13

4.3. Ranking zawodów nadwyżkowych……13

PODSUMOWANIE……15

WSTĘP

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych stanowi jedną z form obserwacji lokalnego rynku pracy prowadzoną przez urzędy pracy. Jako niezbędny element polityki przeciwdziałania bezrobociu i promocji zatrudnienia, jest ciągłą i konsekwentną analizą zachodzących na danym obszarze zmian, zarówno w strukturze zatrudnienia jak i strukturze zawodowej osób bezrobotnych.

Rezultatem tego opracowania jest ustalenie relacji między bezrobotnymi zarejestrowanymi w poszczególnych zawodach, a ofertami pracy pozostającymi w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi. Celem zaś jest wskazanie zawodów, na które istnieje wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, zawodów zrównoważonych oraz takich, w których liczba osób zarejestrowanych znacznie przewyższa zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy na ten zawód.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych pełni dwie podstawowe funkcje:

- opisuje rzeczywistość lokalnego rynku pracy, koncentrując się przede wszystkim na różnych aspektach jego nierównowagi;
- pozwala na formułowanie ocen i wniosków dla systemu kształcenia zawodowego, szkolenia bezrobotnych, poradnictwa zawodowego i służyć ma pełniejszemu dopasowaniu popytu na pracę i podaży pracy.

W skali powiatu monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala na:

- dostosowanie poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy;
- określenie zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy kierunków szkoleń osób bezrobotnych;
- podnoszenie jakości usług poradnictwa zawodowego poprzez wskazywanie doradcom zawodowym, zawodów najbardziej poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich , na które maleje zapotrzebowanie;
- prowadzenie racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, w zakresie przeznaczenia środków na aktywizację zawodową bezrobotnych;
- planowanie działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

Odbiorcami informacji zawartych w niniejszym monitoringu są:

- lokalne władze oświatowe i dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych;
- lokalne organy samorządowe;
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu powiatu zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy.

1. Metodologia opracowania

Podstawą merytoryczną do sporządzenia niniejszego opracowania są dane statystyczne dotyczące terenu całego powiatu gołdapskiego, jakimi dysponuje urząd pracy - zamieszczone w piętnastu tabelach, stanowiących integralną część sprawozdania MPiPS. Raport dotyczy więc wyłącznie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi w I półroczu 2012 roku i obejmuje stan na koniec 30.06.2012 r. Został on opracowany w wyniku analizy porównawczej danych statystycznych, poddając je wieloaspektowej weryfikacji według zmiennych takich jak: rodzaj zawodu, oferty pracy, grupy zawodowe, płeć osób bezrobotnych, długość pozostawania bez pracy, fluktuacja bezrobocia. Na potrzeby sporządzenia niniejszego opracowania przyjęto także założenie, że analizowane będą te wskaźniki i zmienne, które charakteryzują się najwyższym natężeniem danej cechy.

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów zgodnymi z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności.

1.1. Podstawowe pojęcia i definicje

W omawianym opracowaniu posłużono się podstawowymi pojęciami z zakresu rynku pracy. **Zawód** rozumiany jest jako zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wymagających od pracownika odpowiednich kwalifikacji zawodowych (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu winno stanowić źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności, które są wynikiem podziału pracy w ramach zawodu i zawierają czynności o podobnym charakterze wymagające pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Grupa ***bez zawodu*** obejmuje osoby niespełniające jednocześnie dwóch warunków: nieposiadające świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego,

nieposiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie. Ujmuje się tu osoby, które ukończyły licea ogólnokształcące.

Rynek pracy jest swoistego rodzaju placem targowym, miejscem, gdzie spotykają się zarówno sprzedający (bezrobotni, poszukujący pracy) z kupującymi (pracodawcy).

Długotrwale bezrobotny to osoba pozostająca w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy, w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Dla pełniejszego rozpoznania sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy i wskazania zawodów w najwyższym stopniu generujących bezrobocie na danym obszarze, opracowany został **wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów**. Wskaźnik ten określa udział średniej liczby ofert pracy zgłoszonych w ciągu miesiąca przez pracodawców do urzędu pracy w średniej liczbie osób zarejestrowanych w ciągu tego miesiąca jako bezrobotne w danym zawodzie.

Jeżeli wskaźnik ten przyjmuje wartości mniejsze od 0,9 wówczas mamy do czynienia z mniejszym popytem na osoby wykonujące te zawody niż ich podażą czyli tzw. – **zawodem nadwyżkowym.** Jeżeli wartości wskaźnika wahają się między 0,9 i 1,1 wówczas mówi się o równowadze podaży i popytu na pracowników wykonujących dany zawód – a mianowicie **zawodach zrównoważonych**. Kiedy natomiast wartość wskaźnika intensywności przewyższa 1,1 wskazuje tym samym na **zawód deficytowy** czyli taki, gdzie popyt na pracowników określonego zawodu jest wyższy niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przeprowadzając analizę diagnostyczną wykorzystano ponadto miernik **średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej w danym zawodzie.** Oznacza to różnicę między średnią miesięczną liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w danym roku, a średnią miesięczną liczbą zgłoszonych ofert pracy w określonym zawodzie w danym roku.

2. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

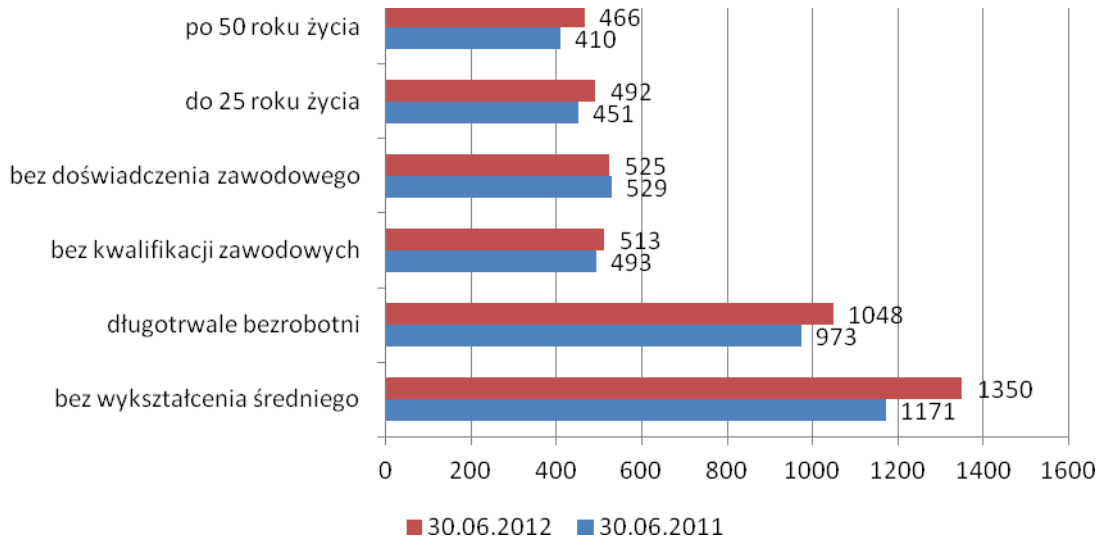
Bezrobocie w powiecie gołdapskim jest wysokie i ciągle znacznie przekracza średnią stopę bezrobocia w kraju. Na 30 czerwca 2012 r. wyniosło 20,5%, przy czym stopa bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim w omawianym okresie to 19,2%, w kraju zaś 12,4%. Mając na uwadze odsetek zarejestrowanych powiat gołdapski uplasował się za 41 powiatami w kraju, natomiast w skali województwa za 10 powiatami.

W poprzednim roku powiat gołdapski znajdował się w rankingu powiatów za 60 innymi. Sytuacja na lokalnym rynku pracy z uwagi na ogólnokrajowy kryzys gospodarczy mimo, iż jest ciągle niepewna i mało stabilna, jednak obserwuje się tutaj spadek stopy bezrobocia. Nie wykluczone iż tendencja ta jest wynikiem pozyskania przez PUP w Gołdapi większych środków finansowych niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, w powiecie gołdapskim obserwujemy zwiększenie odsetka bezrobotnych tylko o 0,1 punktu procentowego, przy czym stopa bezrobocia zarówno w kraju jak i w województwie warmińsko – mazurskim wzrosła o 0,6%. Liczba bezrobotnych w dniu 30.06.2012 r. wynosiła 2 137 osób, w tym 56,8% kobiet czyli 1 214 osób.

2.1. Bezrobotni według zawodów

Dla uzyskania lepszego obrazu sytuacji na lokalnym rynku pracy, oprócz liczby bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi, ważna jest również wiedza o ich strukturze według różnych kryteriów. Działania służb zatrudnienia mogą przyjmować wówczas pewne kierunki pomocy osobom znajdującym się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Dużym strukturalnym problemem tutejszego urzędu pozostaje znaczny procentowy udział osób bez wykształcenia średniego oraz osób długotrwale bezrobotnych, którzy to stanowią odpowiednio 63,20% i 49,00%. Poza grupą bez doświadczenia zawodowego liczebność pozostałych kategorii osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy wykazuje tendencję wzrostową. Obrazuje to zamieszczony poniżej wykres nr 1.

Wykres nr 1. Wybrane kategorie bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie gołdapskim

Wśród 2 137 osób bezrobotnych aż 967 nie posiada kwalifikacji zawodowych legitymując się wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej, bądź średnim ogólnokształcącym. Wśród tych 45,25% ogółu bezrobotnych nie posiadających kwalifikacji 59 osób czyli 6,10% to tegoroczni absolwenci, a 158 (16,33%) z nich pozostaje bez pracy dłużej niż 12 miesięcy.

Dwadzieścia pięć zawodów o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych generuje aż 685 osób, co stanowi 58,54 % bezrobotnych. Szczegółowe informacje dotyczące najliczniejszych grup bezrobotnych wg zawodów zawiera poniższa tabela. Zestawiono w niej zawody, w których zarejestrowanych było co najmniej 10 osób.

Tabela nr 1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim (stan w końcu I półroczu 2012 roku)

Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim. Stan w końcu I półrocza 2012 roku						
kod zawodu	**nazwa zawodu**	**bezrobotni**			**do 12 msc od dnia ukończenia nauki**	**pozostający bez pracy powyżej 12 mc**
		liczba	**%**	**kobiet**		
222101	Pielęgniarka	10	0,85	10	0	4
242217	Specjalista administracji publicznej	24	2,05	18	2	5
311504	Technik mechanik	13	1	0	0	4
314207	Technik rolnik	23	1,96	19	0	8
314490	Pozostali technicy technologii żywności	12	1,02	12	0	2
331403	Technik ekonomista	31	2,64	26	0	8
334306	Technik administracji	13	1,11	9	0	2
512001	Kucharz	89	7,6	83	1	31
512002	Kucharz małej gastronomii	24	2,05	16	0	5
513101	Kelner	11	0,94	11	1	3
515303	Robotnik gospodarczy	18	1,53	9	0	9
522301	Sprzedawca	81	6,92	72	0	26
522305	Technik handlowiec	12	1,02	10	0	2
611306	Ogrodnik terenów zieleni	29	2,47	16	0	9
613003	Rolnik	35	2,99	17	0	10
711202	Murarz	21	1,79	0	0	8
712904	Tech. robót wykończ. w budownictwie	18	1,53	1	0	2
722204	Ślusarz	37	3,16	3	0	7
723103	Mechanik - pojazdów samochodowych	51	4,35	2	0	3
751201	Cukiernik	21	1,79	21	0	12
752205	Stolarz	25	2,13	1	0	5
753105	Krawiec	30	2,56	30	0	12
753303	Szwaczka	25	2,13	24	0	13
834103	Mechanik - operator poj. i maszyn roln.	18	1,53	0	0	7
931301	Robotnik budowlany	14	1,19	0	0	3

Źródło: T-I/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim. Stan w końcu I-półrocza 2012 roku
Wartości procentowe odniesione zostały do liczby osób bezrobotnych posiadających zawód tj. 1170.

Zdecydowanie największą grupę zarejestrowanych bezrobotnych – podobnie jak w latach poprzednich – stanowiły osoby bez zawodu (45,25% ogółu). Należy zwrócić przy tym uwagę na fakt, że absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, techników, techników uzupełniających oraz szkół policealnych kończąc szkołę nie posiadają dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Są zatem rejestrowani jako osoby bez zawodu. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, zwany egzaminem zawodowym, oceniający poziom opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu przeprowadzany jest jeden raz w ciągu roku szkolnego – w okresie od czerwca do sierpnia, w terminie ustalonym przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Absolwent, który zdał egzamin zawodowy, otrzymuje dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe i dopiero po przedłożeniu go w urzędzie absolwentowi można przypisać odpowiednie kwalifikacje.

Struktura zawodowa bezrobotnych jest prawie taka sama jak w latach poprzednich. Zanotowany wzrost bezrobocia spowodował analogicznie do 2011 roku zwiększenie liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych zawodach w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi. Znaczny odsetek (89 osób tj. 7,6% bezrobotnych posiadających zawód) stanowili bezrobotni w zawodzie ***kucharz***, ***sprzedawca*** *(81 osób 6,92%)* oraz ***mechanik pojazdów samochodowych*** (51 osób - 4,35%). W niektórych zawodach w porównaniu do analogicznego okresu 2011 roku - nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych (m.in. ***ogrodnik terenów zieleni, ślusarz, mechanik pojazdów samochodowych)*** w innych spadek (t.j. ***szwaczka, sprzedawca, robotnik gospodarczy***). Spadek liczby zarejestrowanych w danych zawodach wynika w głównej mierze z podjęcia zatrudnienia bądź rozpoczęcia stażu przez osoby reprezentujące dane grupy zawodowe. Pamiętać jednak należy, iż zatrudnienie mogło nastąpić w zupełnie innym zawodzie niż zawód wyuczony. W przypadku szwaczek były to najczęściej prace proste.

Niepokojącym zjawiskiem na rynku pracy jest zagrożenie bezrobociem długotrwałym jako niezwykle negatywnym zjawiskiem. Wyklucza ono ludzi z aktywności zawodowej oraz społecznej, powoduje utratę motywacji do działania, a także to, iż osoby pozostające długi czas bez możliwości pracy zarobkowej zaczyna cechować „wyuczona bezradność". Jest to bardzo niebezpieczne zjawisko, powodujące utratę zdolności oceny sytuacji i brak umiejętności podejmowania jakichkolwiek działań na rzecz poprawy swojej sytuacji. Do tej grupy bezrobotnych urząd pracy w szczególności kieruje swoje działania zmierzające do poprawy ich sytuacji na rynku pracy. W tym celu organizowane są zajęcia aktywizacyjne, grupowe porady zawodowe oraz szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy

„Szukam pracy". Zmierzają one przede wszystkim do zmiany postaw wśród osób bezrobotnych i zwiększenia ich aktywności w obszarze poszukiwania pracy.

2.2. Napływ bezrobotnych wg zawodów

Napływ bezrobotnych w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi w I półroczu 2012 roku wyniósł 1 419 osób. Status bezrobotnego z tej ogólnej liczby uzyskało 548 kobiet. Największy napływ bezrobotnych odnotowano wśród osób ***bez zawodu***. W analizowanym okresie zarejestrowano bowiem łącznie 697 osób nie posiadających zawodu tj. 49,11% ogółu rejestracji. Z ogólnej liczby rejestrujących się do dnia 30.06.2012 roku – 150 osób to absolwenci różnych szkół i uczelni. Wśród osób posiadających zawód (ogólnej liczby 722), najwięcej zarejestrowało się w zawodach przedstawionych w poniższej tabeli. Przedstawione dane dotyczą zarówno napływu bezrobotnych jak i liczby osób pozostających w ewidencji urzędu w końcu I półrocza 2012 roku w danym zawodzie. Zestawiono tu zawody, w których zarejestrowanych było co najmniej 15 osób.

Tabela nr 2. Liczba nowych rejestracji w danym zawodzie w porównaniu z liczbą pozostających w ewidencji w urzędu w I półroczu 2012 roku

Liczba nowych rejestracji w danym zawodzie w porównaniu z liczbą pozostających w ewidencji urzędu na koniec I półrocza 2012 roku			
kod zawodu	**nazwa zawodu**	**koniec I półrocza 2012 rok**	
		napływ bezrobotnych	**pozostający w ewidencji**
242217	Specjalista administracji publicznej	17	24
331403	Technik ekonomista	18	31
512001	Kucharz	38	89
512002	Kucharz małej gastronomii	17	24
522301	Sprzedawca	44	81
613003	Rolnik	16	35
711202	Murarz	18	21
712904	Technolog robót wykończ. w budow.	19	18
722204	Ślusarz	26	37
723103	Mechanik pojazdów samochodowych	51	51
752205	Stolarz	24	25

Źródło: T-I/P-2 Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie gołdapskim w I-półroczu 2012 roku
T-I/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim. Stan w końcu I-półrocza 2012 roku

Napływ bezrobotnych w grupie ***technolog robót wykończeniowych w budownictwie*** wiązał się z organizacją przez urząd, szkolenia kształcącego osoby bezrobotne w tym zawodzie. Obserwowana na gołdapskim rynku pracy rotacja pracowników sektora handlowego powoduje ciągły napływ osób w zawodzie ***sprzedawcy***.

3. ANALIZA WOLNYCH MIEJSC PRACY I MIEJSC AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

Niezwykle ważnym elementem oceny rynku pracy, która pozwala określić skalę nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodów, jest analiza ofert pracy. Analiza dotyczy sum ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi, w poszczególnych miesiącach I półrocza 2012 roku, skorygowanej o liczbę ofert, które z różnych przyczyn zostały anulowane przez pracodawców. Przez oferty pracy dla celów stworzenia monitoringu zawodów, należy rozumieć zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia, oraz przyjęte do realizacji miejsca aktywizacji zawodowej

W pierwszym półroczu 2012 roku do tutejszego urzędu zgłoszonych zostało 528 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Na koniec omawianego okresu zostały 52 oferty. Analizując zgłoszone do urzędu wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej należy wziąć pod uwagę ich specyfikę. W omawianym okresie 43,18% (228 ofert) dotyczyło zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, natomiast 56,81% (300 ofert) – miejsc aktywizacji zawodowej, czyli jak wspomniano wyżej było to 195 staży, 103 prac społecznie użytecznych oraz 2 przygotowań zawodowych dorosłych. W minionym półroczu liczba ofert pracy subsydiowanej czyli formy wsparcia polegającej na refundowaniu pracodawcy części kosztów nowopowstałych miejsc pracy, była znacznie wyższa, niż liczba ofert niesubsydiowanych. W porównaniu do analogicznego okresu 2011 roku jest to odwrotna sytuacja. W poprzednim roku nastąpiło bowiem znaczne i bardzo odczuwalne zmniejszenie środków przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych, przy czym w 2012 roku wysokość środków Funduszu Pracy przyznanych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wzrosła. Podsumowując, udział ofert subsydiowanych w ogólnej liczbie ofert pracy zwiększył się o 16%, z kolei udział ofert niesubsydiowanych zmniejszył się aż o 71,6%.
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej najczęściej odnosiły się do stanowisk wymienionych poniższej w tabeli.

Tabela nr 4. Oferty pracy wg zawodów w powiecie gołdapskim w I półroczu 2012 r.

kod zawodu	nazwa zawodu	oferty pracy	
		zgłoszone w I półroczu	w końcu I półrocza
515303	Robotnik gospodarczy	122	37
522301	Sprzedawca	52	0
411004	Technik prac biurowych	21	0
941201	Pomoc kuchenna	17	0
513101	Kelner	12	0
512001	Kucharz	11	1

Powyższa tabela przedstawia oferty wolnego miejsca zatrudnienia (w tym stażu i innych subsydiowanych miejsc pracy) w tych zawodach, w których zapotrzebowanie w ciągu I półrocza 2012 roku przekroczyło 10 miejsc pracy. Uszeregowane zostały one od zawodów zawierających największą liczbę ofert do zawodów o najmniejszej liczbie miejsc pracy. Wskazane oferty generowały około 44,00% wszystkich wolnych miejsc zatrudnienia. Oferty pracy dla pozostałych grup stanowiły zaś niewielki odsetek w ogólnej strukturze ofert pracy. Przy tej liczbie ofert pracy, którymi dysponuje PUP w Gołdapi, szczególnego znaczenia nabiera również aktywność samych bezrobotnych skierowana na samodzielne poszukiwanie zatrudnienia.

4. ANALIZA ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH I DEFICYTOWYCH

W celu zakwalifikowania danego zawodu do grup zawodów nadwyżkowych lub deficytowych jak wspomniano we wstępie dokonano uszeregowania zawodów elementarnych przy wykorzystaniu **wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów**. Dla przypomnienia – rozumiany jest jako udział średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w danym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, w danym okresie. Analizując dane dotyczące poszczególnych zawodów pod względem wielkości wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów wyróżniono **zawody nadwyżkowe**, **deficytowe** i wykazujące równowagę na rynku pracy – **zawody zrównoważone**.

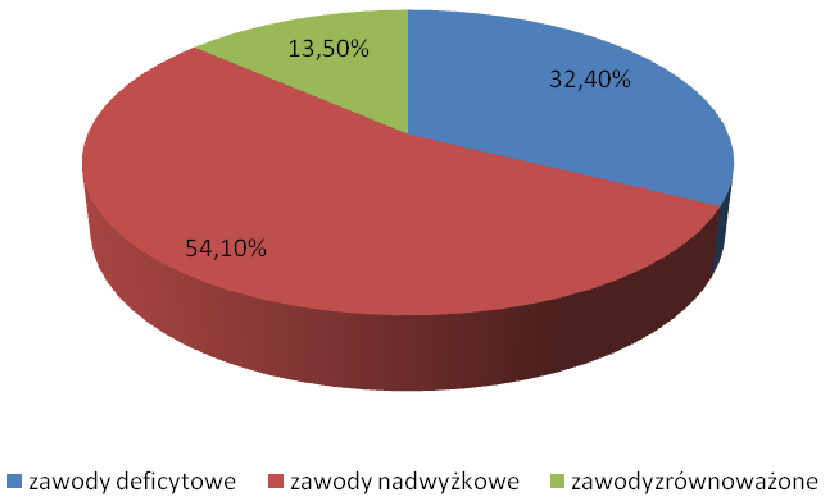
Wyniki identyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę nie mogą jednak precyzyjnie określić rzeczywistej skali zjawiska. Wynika to m.in. z faktu,

że część bezrobotnych jest klasyfikowana w zawodzie wyuczonym, a część w zawodzie wykonywanym. Dodatkowo wielu bezrobotnych dysponuje umiejętnościami nie ograniczającymi się tylko do jednego zawodu. W chwili rejestracji są oni klasyfikowani w ewidencji pod jednym kodem zawodowym (ostatnio wykonywanym lub wyuczonym). Bezrobotny posiadający kilka zawodów może, zatem – w zależności od potrzeb rynku pracy – podjąć zatrudnienie zarówno w zawodach nadwyżkowych jak i deficytowych.

Na koniec czerwca 2012 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi zarejestrowanych było 1 170 bezrobotnych posiadających zawód, w okresie tym zgłoszono 528 ofert.

Dane wynikowe z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych za I półrocze 2012 roku wskazują, że wśród 318 zawodów, w których zgłoszono oferty pracy i/lub zarejestrowali się bezrobotni, można wyodrębnić 231 zawodów nadwyżkowych, 82 zawody deficytowe oraz 5 zawodów zrównoważonych. Pomijając jednak maksymalny wskaźnik deficytu (70 zawodów) bądź nadwyżki (211 zawodów), który wynika z braku osób zarejestrowanych w danym zawodzie, w danym okresie przy napływie ofert pracy w tym zawodzie, bądź odwrotnie, mamy do czynienia wyłącznie z 37 zawodami. Poniższy wykres przedstawia strukturę zawodów w I półroczu 2012 roku z wyłączeniem zawodów o maksymalnych wartościach wskaźnika.

Wykres nr 2 Struktura zawodów w powiecie gołdapskim w I półroczu 2012 roku

4.1. Ranking zawodów deficytowych

W powiecie gołdapskim na koniec I półrocza 2012 roku 25,8% stanowiły zawody o wartości wskaźnika większej od 1,1 - tzw. zawody **deficytowe**. Analizując sześciocyfrowe

kody zawodów odnotowano 82 zawody deficytowe, z czego w przypadku 70 zawodów wskazano maksymalną **(MAX)** wartość wskaźnika intensywności deficytu. Zawody te określa się jako **zawody maksymalnie deficytowe.** Wartość MAX wskaźnika intensywności informuje o sytuacji, w której pracodawcy zgłosili zapotrzebowanie na wymienione zawody, natomiast w ewidencji urzędu nie było zarejestrowanych bezrobotnych posiadających takie kwalifikacje. Gdy wskaźnik osiąga wartość MAX wówczas wartość liczbowa nie może być podana ze względu na reguły matematyczne (dzielenie przez 0). Analiza danych wśród zawodów o maksymalnym wskaźniku deficytowości wskazuje między innymi na takie zawody jak: ***główny księgowy, fizyk, doradca rolniczy, psycholog, dziennikarz***.

Wykaz pozostałych zawodów deficytowych wraz ze średnią miesięczną ofert pracy i średnią miesięczną liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu 2012 roku przedstawia tabela nr 4. Rozpatrując zawody deficytowe należy pamiętać, iż do wskaźników wliczone zostały oferty związane z refundowanymi miejscami pracy: staże jak też prace społecznie użyteczne.

Tabela nr 5. Zawody deficytowe w I półroczu 2012 roku

Ranking zawodów deficytowych w I półroczu 2012 roku w powiecie gołdapskim				
kod zawodu	**nazwa zawodu**	**I półrocze 2012 rok**		**wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów**
		średnia miesięczna liczba ofert pracy	**średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych**	
325905	Opiekunka dziecięca	0,3333	0,1667	2,0000
343301	Bibliotekarz	0,3333	0,1667	2,0000
411004	Technik prac biurowych	3,5000	0,0667	5,2500
412001	Sekretarka	0,3333	0,1667	2,0000
513101	Kelner	2,0000	0,3333	6,0000
515303	Robotnik gospodarczy	20,3333	1,3333	15,2500
522301	Sprzedawca	8,6667	7,3333	1,1818
621101	Drwal/pilarz	0,6667	0,1667	4,0000
834101	Kierowca ciągnika rolniczego	0,6667	0,5000	1,3333
911207	Sprzątaczka biurowa	1,3333	0,3333	4,0000
931301	Robotnik budowlany	5,5000	1,6667	3,3000
962201	Pracownik prac dorywczych	1,5000	0,1667	9,0000

Źródło:T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w I-półroczu 2012 roku

W przypadku niektórych zawodów o jego deficytowości decydować może również fakt, iż stosunkowo duża liczba zgłoszonych ofert pracy wynika z tego, że pracodawcom

z różnych powodów ciężko jest znaleźć odpowiednich kandydatów i swoje zapotrzebowanie regularnie powtarzają.

4.2. Zawody zrównoważone

Przez **zawód zrównoważony** należy rozumieć zawód, na który występuje na danym rynku pracy takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, wyłoniono 5 zawodów zrównoważonych i stanowiły one 1,57% ogólnej liczby zawodów, wyłączając natomiast maksymalne wartości wskaźnika – 13,50%.

Rynek pracy jest rynkiem dynamicznym i trudno o wyodrębnienie profesji w trwałej równowadze. Wykaz tych zawodów przedstawia poniższa tabela, przy czym nie można pominąć faktu, iż do wyliczenia wskaźnika wzięto pod uwagę oferty, z których znaczny odsetek stanowią również oferty stażu czy innych subsydiowanych miejsc pracy.

Tabela nr 5. Zawody zrównoważone w I półroczu 2012 roku

Ranking zawodów zrównoważonych w I półroczu 2012 roku w powiecie gołdapskim				
kod zawodu	**nazwa zawodu**	**I półrocze 2012 rok**		**wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów**
		średnia miesięczna liczba ofert pracy	**średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych**	
325402	Technik masażysta	0,1667	0,1667	1,0000
713102	Malarz budowlany	0,3333	0,3333	1,0000
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,3333	0,3333	1,0000
932990	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	0,1667	0,1667	1,0000
962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,1667	0,1667	1,0000

Źródło T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w I półroczu 2012 roku

4.3. Ranking zawodów nadwyżkowych

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który na rynku pracy występuje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Na gołdapskim rynku pracy 231 zawodów i specjalności nie wymienionych w grupie

zawodów deficytowych i zrównoważonych to zawody nadwyżkowe. Z wymienionej grupy zawodów w przypadku aż 211 zawodów mamy do czynienia z zawodami, w których nie zgłoszono żadnej oferty pracy, natomiast w badanym okresie zarejestrowali się bezrobotni. Są to tzw. **zawody maksymalnie nadwyżkowe**, dla których wartość wskaźnika intensywności (deficytu) zawodu równa jest **0,0000**. Dla osób reprezentujących wspomniane zawody to najmniej korzystna sytuacja na rynku pracy. Zalicza się do nich miedzy innymi takie zawody jak: ***oceanolog, architekt krajobrazu, pielęgniarka, położna, specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy***.

Warto zauważyć, że ranking zawodów nadwyżkowych jest zdecydowanie bardziej rozbudowany niż w przypadku zawodów deficytowych – wynika to z „nadwyżkowego" charakteru całego rynku pracy oraz bardziej wyrazistych wskaźników nadwyżki. Poniższa tabela zawiera 20 zawodów nadwyżkowych występujących w powiecie gołdapskim, wyodrębnionych na podstawie powyższego wskaźnika deficytowości.

Tabela nr 6. Zawody nadwyżkowe w I półroczu 2012 roku w powiecie gołdapskim

Ranking zawodów nadwyżkowych w I półroczu 2012 roku w powiecie gołdapskim				
kod zawodu	**nazwa zawodu**	**I półrocze 2012 rok**		**wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów**
		średnia miesięczna liczba ofert pracy	**średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych**	
235107	Pedagog	0,1667	0,6667	0,2500
235914	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowaczych i opiekuńczych	0,1667	0,8333	0,2000
241306	Specjalista do spraw finansów	0,3333	1,0000	0,3333
242190	Postali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	0,3333	0,1667	0,6667
311204	Technik budownictwa	0,1667	1,6667	0,1000
331301	Księgowy	0,1667	0,3333	0,5000
512001	Kucharz	1,8333	0,3333	0,2895
512002	Kucharz małej gastronomii	0,1667	2,8333	0,0588
514101	Fryzjer	0,3333	0,8333	0,4000
611303	Ogrodnik	0,16667	0,3333	0,5000
611306	Ogrodnik terenów zieleni	0,1667	2,3333	0,0714
613003	Rolnik	1,1667	2,6667	0,4375
711202	Murarz	1,0000	3,0000	0,3333
712601	Hydraulik	0,1667	0,3333	0,5000
721290	Pozostali spawacze pokrewni	0,1667	0,3333	0,5000

722204	ślusarz	1,3333	4,3333	0,3077
723104	Mechanik samochodów ciężarowych	0,3333	8,5000	0,0392
751290	Piekarz	0,1667	0,8333	0,1667
752205	Stolarz	0,1667	4,0000	0,0417
811105	Operator koparki - ładowarki	0,1667	0,3333	0,5000

Źródło T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w I półroczu 2012 roku

PODSUMOWANIE

Niniejsze opracowanie wskazuje na trudną sytuację na lokalnym pracy. Wielu bezrobotnych ma trudności ze znalezieniem pracy w posiadanym zawodzie. Wiąże się to często z faktem, że mimo posiadania przez osobę bezrobotną wymaganego przez pracodawcę zawodu, nie spełnia ona innych wymagań stawianych w procesie rekrutacji takich jak np. odpowiednie doświadczenie czy inne dodatkowe umiejętności i uprawnienia. Ponadto należy podkreślić, że wśród bezrobotnych występuje zjawisko dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych, co w efekcie utrudnia a czasem uniemożliwia powrót na rynek pracy.

Duża liczba bezrobotnych zarejestrowanych w tutejszym urzędzie nie posiada żadnego zawodu. Niezbędne jest zatem stałe podejmowanie działań zmierzających do umożliwienia - zarejestrowanym w urzędzie - zdobycia zawodu czy też podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji. Biorąc pod uwagę ograniczenia środków finansowych, a co za tym idzie znikomą liczbę proponowanych szkoleń grupowych – PUP w Gołdapi umożliwia podnoszenie kwalifikacji w ramach szkoleń indywidualnych, gwarantujących tym samym zatrudnienie osobom na nie skierowanym. Inną formy pomocy w podwyższaniu kwalifikacji jest możliwość ubiegania się o stypendium na kontynuację nauki bądź dofinansowanie studiów podyplomowych.

Obecnie w ewidencji urzędu pracy pozostaje niewielka liczba fachowców gotowych do podjęcia pracy. Coraz częściej obserwowana jest sytuacja **bezrobocia dobrowolnego**. Bardzo często osoby bezrobotne nie akceptują oferowanej im pracy, płacy albo warunków i okoliczności zatrudnienia ze względu np. na porównanie kosztów i korzyści związanych z zatrudnieniem i bezrobociem. Obok bezrobocia dobrowolnego istnieje duży odsetek tzw. **fikcyjnych bezrobotnych** czyli osób, rejestrujących się w urzędach pracy pomimo posiadania innych źródeł zatrudnienia i dochodu („praca na czarno”), np. w celu niepłacenia podatków i dostępu do świadczeń społecznych (dostępu do świadczeń służby zdrowia).

Sytuacją niezmienną od kilku lat jest fakt, iż ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią bezrobotne kobiety. Zdominowały one w ponad 93% zawód ***kucharza***. Przewagę liczebną zanotowano również wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy. W tej grupie bowiem kobiety stanowiły 68% długotrwale bezrobotnych.

W oparciu o sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę napływu bezrobotnych oraz ofert pracy według zawodów można stwierdzić, że rynek powiatu gołdapskiego charakteryzuje się głęboką nierównowagą pomiędzy podażą i popytem w przekroju zawodowym. W ogólnym zestawieniu dominują zawody nadwyżkowe, które znacznie przewyższają liczbę zawodów deficytowych charakteryzujących się niedoborem zasobów ludzkich nad podażą pracy.

Należy jednak podkreślić fakt, że przedstawione wyniki badań, w obecnej formie, nie są w stanie określić rzeczywistej skali zjawiska w przedmiotowym zakresie. Spowodowane to jest tym, że nie wszystkie wolne miejsca pracy zgłaszane są przez pracodawców do urzędów pracy. Ponadto należy brać również pod uwagę fakt, że znaczna część bezrobotnych sklasyfikowana jest w zawodzie wyuczonym a część w wykonywanym. Duża grupa bezrobotnych może być sklasyfikowana w wielu zawodach ale w momencie rejestracji umieszczana jest w ewidencji komputerowej pod jednym kodem zawodu. Duże zmiany zachodzące na rynku pracy mogą powodować, ze dana osoba posiadająca kilka zawodów może w danym okresie czasu reprezentować zarówno zawód nadwyżkowy jaki deficytowy, z tym że tylko jeden z nich uwzględniony będzie w statystyce rynku pracy.

Biorąc pod uwagę doświadczenia pośredników pracy można natomiast stwierdzić, że dane statystyczne nie odzwierciedlają całkowicie rzeczywistości. Wielu bezrobotnym ciężko jest wrócić na rynek pracy lub przekwalifikować się. Pracodawcy często decydują się na zatrudnienie osób polecanych oraz samodzielnie poszukujących pracy. Do urzędu pracy trafiają oferty trudne do realizacji.

Uzupełnieniem raportu dającym szerszy ogląd na sytuację lokalnego rynku pracy powiatu gołdapskiego może stanowić „Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w powiecie gołdapskim. Podsumowanie I półrocza 2012 roku.”

Sporządziła: Marta Gawryluk

Zatwierdził: Wojciech Hołdyński Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi